

Kommunstyrelsen

Ks § 97

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

Kort sammanfattning

Krokoms kommun har beretts möjlighet att lämna ett yttrande på den statliga utredningen ”Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen”

Skogsutredningen tillsattes för att stärka den privata äganderätten och utreda nya flexibla former för att tillvarata naturvärden i skogen. Ersättning till skogsägare som undantar del av sin mark från skogsbruk skulle utredas liksom hur internationella åtaganden om biologisk mångfald kan förenas med en växande cirkulär bioekonomi.

Skogsutredningen är omfattande och innehåller många förslag. Från kommunens sida har vi särskilt värderat de områden som berör hållbart miljö och klimatarbete, innovationer, företagande och regional tillväxt.

För Krokoms kommun är det angeläget med en skogspolitik som balanserar hållbar skogsproduktion och biologisk mångfald.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att besvara remissen enligt nedan.

Reservation

Marie Svensson, V, reserverar sig till förmån för eget förslag.

Protokollsanteckning

Maria Jacobsson, S, Sture Hernerud, S och Annika Hansson, S, lämnar följande protokollsanteckning:

I stora delar håller vi med i remissvaret, men det är en del antaganden och procentsatser där vi inte har underlag för att säga ja/nej. Vi har på regional och nationell nivå egna svar från Socialdemokraterna. Vi ser det inte möjligt att väva in det här, så vi avstår vi ifrån att lägga egna förslag idag.

Kommunstyrelsen

Ks § 97 (forts)

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

Krokoms kommuns yttrande

Skogen är viktig för näringslivet, infrastrukturen och sysselsättningen i vår kommun. De enskilda skogsinnehaven i norra Sveriges skogsbygder är av stor ekonomisk och kulturell betydelse för såväl enskilda personer som för näringslivet.

Ett skogsinnehav kan i många fall vara avgörande för människors möjligheter att bygga eller renovera sina bostäder eller att driva företag. Under lång tid har det varit svårt, för att inte säga omöjligt, för enskilda eller företag i skogsbygderna att låna pengar i bank för att investera i sina bostäder eller företag. Lösningen är ofta att skogsägare beviljas lån med skogsfastigheten som säkerhet. Krokoms kommun ser många exempel på företag i olika branscher som finansierat sin utveckling på detta sätt och sedan varit verksamma och framgångsrika under lång tid.

Under senare år har det blivit allt tydligare att mark utan brukningsvärde, exempelvis formellt skyddad mark eller registrerade nyckelbiotoper, inte betraktas som säkerhet av bankerna vid upplåning. Vad kommer det på sikt att innebära för arbetstillfällen och landsbygdsutveckling?

Grundprincipen i svensk skogspolitik måste vara att skogsägare med höga naturvärden i sin skog, eller delar av landet med höga naturvärden i skogen, inte utsätts för myndighetsbeslut där dessa naturvärden ger nackdelar ur ekonomiska eller andra aspekter. Denna princip är viktig om man vill bevara och utveckla naturvärdena i skogslandskapet och upprätthålla medborgarnas förtroende för staten och det svenska politiska systemet.

De delar av landet där skogsbruket bedrivits på sätt så att höga naturvärden uppstått får inte missgynnas i relation till de mer industrinära bygder där de gamla skogarna avverkats, våtmarker dikats ut och skogsbruk idag kan bedrivas utan behov av hänsyn till denna typ av naturvärden.

Kommunstyrelsen

Ks § 97 (forts)

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

Nedan redovisas i punktform kommunens yttrande till skogsutredningen.

Krokoms kommun ser positivt på följande förslag i skogsutredningen:

1. En tydlig skogspolitik för biologisk mångfald och växande cirkulär bioekonomi. Det är bra att utredningen är tydlig med att det finns en målkonflikt.
2. Upphörande av Skogsstyrelsens nyckelbiotopsregistreringar och att det gallras i registren.
3. Frivillighet från markägare som huvudspår vid formell avsättning av skog med höga naturvärden.
4. Fastläggande att skogsbruk är pågående markanvändning även i fjällnära skog och att ersättning ska utgå till markägare som får inskränkningar i ägande- och brukanderätten.
5. Tidsbegränsat områdesskydd och väntansavtal samt periodisering av ersättning för naturvårdsavtal.
6. Skattefri intrångsersättning. Dock bör den vara 125% och inte 100%. Översyn av skatteregler för skogsägare.
7. Insatser för regelförenklingar.

Krokoms kommun riktar kritik mot följande i skogsutredningen:

1. Kommunen motsätter sig utredningens förslag om ytterligare stora avsättningar i den fjällnära skogen, varav drygt hälften ligger nedanför fjällnäragränsen. Av den fjällnära skogen i Krokoms kommun omfattas redan 49 procent av formellt skydd. Att ytterligare lyfta bort stora arealer från skogsbruk kommer att få betydande negativa effekter för vår kommun i form av minskad köpkraft, minskade skatteintäkter och minskad närvaro av areella näringar.

Kommunstyrelsen

Ks § 97 (forts)

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

De skogsägare som tvingas avstå från att bruka delar av sin skog föreslås få ersättning genom ersättningsmark från statliga Sveaskog eller ekonomisk ersättning. I Krokoms kommun har Sveaskog ingen ersättningsmark att erbjuda.

Den negativa effekten för fjällkommunernas näringsliv och sysselsättningsmöjligheter är svårbedömd. De cirka 525 tusen hektar skogsmark i nordvästra Sverige som föreslås undantas från skogsbruk bedöms ha en total årlig tillväxt på mer än en miljon kubikmeter per år och en lika stor möjlighet till avverkning.

Skogsutredningens förslag om storskaligt skydd av skog längs fjällkedjan innebär att skogsbygderna för all framtid berövas sin gröna kapitalbas. De engångsersättningar som föreslås betalas ut tillfaller den som äger marken idag, medan framtida generationer av ägare varken får ersättning av staten, kan nyttja marken för skogsbruk eller kan nyttja den som belåningsbar kapitalbas.

Den kommunala servicen i fjällkommunerna i form av skola, omsorg etc. är beroende av skatteintäkter från de aktiva areella näringarna både nu och i framtiden. Om staten beslutar enligt skogsutredningens avsättningsförslag bör fjällkommunerna kompenseras ekonomiskt för intäktstappet i linje med den så kallade finansieringsprincipen. Kompensationen föreslås fastställas när skyddsbeslut fattas och utgå till dess att dessa arbetstillfällen och skatteintäkter på ett påvisbart sätt ersatts av den utveckling inom andra areella näringar såsom besöks- och rennäring, som utredningen förespeglar.

Kommunstyrelsen

Ks § 97 (forts)

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

2. Krokoms kommun motsätter sig att frivillighet inte ska gälla för de drygt sju tusen enskilda skogsägare som äger den fjällnära skog som föreslås avsättas från brukande.

Äganderätten innefattar ett antal rättigheter som besittningsskydd, bestämmanderätt, brukanderätt, avtalsfrihet och ersättningsrätt vid intrång. Även om skogsägaren, efter att skogen avsatts formellt, står som ägare och har fått ersättning är bestämmanderätten, brukanderätten och avtalsfriheten borta. Äganderätten är därmed kraftigt inskränkt. En så kraftig inskränkning av äganderätten riskerar att varaktigt försvåra för människor att bo och verka i fjällkommunerna.

3. Kommunen motsätter sig föreslagen avsättning av uppemot fyrtio tusen hektar kalkbarrskogar. Denna skog är i normalfallet produktiv och för Krokoms kommun, där dessa skogar är vanligt förekommande, kommer förslaget att få negativa ekonomiska effekter för både ägare, näringsliv och samhälle.
4. Krokoms kommun känner sig tveksam till utredningens värdering av höga miljövärden och biologiska mångfald i Norrlands fjälltrakter. Orsaken är att de naturtyper och arter som finns i fjällskogen finns just där, medan exempelvis merparterna av de skogslevande arterna på rödlistan återfinns i helt andra delar av landet. Den fjällnära skogen är redan idag undantagen från skogsbruk i en högre utsträckning än de flesta andra naturtyper, varför effekten per krona av de samhällsresurser som satsas på ytterligare skydd av fjällskog riskerar att bli orimligt låg, inte minst avseende bevarande och stärkande av naturvärden. Av Sveriges totala skogsareal på cirka 23 miljoner hektar, är cirka 4 procent skyddad idag. Av den fjällnära skogen på totalt cirka 1,5 miljoner hektar, är cirka 55 procent skyddad idag.

Kommunstyrelsen

Ks § 97 (forts)

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

5. Beskrivningen att fjällskogarna är opåverkade av skogsbruk känns missvisande och bör inte ligga som grund för politiska beslut av stor betydelse för människor och företag i vår kommun. På skogsmarken i Norrland, inklusive den fjällnära skogen, har det från andra halvan av 1800-talet bedrivits ett omfattande kommersiellt skogsbruk med blädning och dimensionsavverkning, som under andra halvan av 1900-talet ersattes av ett intensivt trakthyggeskogsbruk. Mer än hälften av de 525 tusen hektaren ligger i Jämtland och de fjällnära skogarna skiljer sig något åt mellan länen. De fjällnära skogarna i Jämtland har en brukningshistorik medan det i Västerbotten och Norrbotten finns mer orörda skogar.
6. Politik med irreversibla effekter får inte vila på spekulationer. Krokoms kommun delar inte utredarens bedömning att en ökad naturturism, samhällsekonomiskt, kommer att kompensera bortfallet av skogsbruk. Turismen är en viktig intäktskälla i vissa fjällnära områden men det är i huvudsak fjället som lockar, inte de fjällnära skogarna. Det är få som sommartid väljer en myggig snårig naturskog framför kalfjället och vintertid handlar det om skidåkning och den idkar man inte nere i skogsområdena. Noterbart i detta sammanhang är att en stor del av de områden som idag ses som potentiella utvecklingsområden intill besöksanläggningar längs fjällkedjan föreslås avsättas.

Krokoms kommun anser att lösa antaganden om hur näringar utvecklas inte bör ligga till grund för politiska beslut som kommer att påverka människor och bygder under mycket lång tid. Huruvida engångsersättningarna, i linje med utredningens spekulationer, kommer att investeras i något som skapar värde i bygderna eller inte är även det osäkert och idag omöjligt att sia om.

Kommunstyrelsen

Ks § 97 (forts)

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

När det gäller konsekvenserna av det föreslagna skyddet av den fjällnära skogen skriver utredaren: *”Den samhällsekonomiska nyttan av att nyttja delar av dessa, ofta lågproduktiva naturskogar med mycket höga naturvärden för skogsbruk bedöms vara betydligt lägre än den samhällsekonomiska nyttan av att avsätta dessa områden för andra ändamål som naturvård, renskötsel och naturturism. Även om förslaget innebär en inskränkning för skogsnäringen i norra Sverige som initialt kan vara negativ när det gäller arbetstillfällena och landsbygdsutveckling bedöms det på längre sikt kunna bli positiva effekterna även ur dessa perspektiv. Genom att avsätta dessa områden för naturvård kan de bidra till utvecklingen för naturturism, renskötsel, friluftsliv, jakt, fiske och lokalsamhället i övrigt.”*

Vad denna bedömning vilar på är svårt att härleda i utredningsmaterialet. Krokoms kommun delar inte utredningens bedömning utan menar att skogsbruket i fjällkedjan till stora delar gynnar turistföretagen genom bidragen till infrastruktur och en levande landsbygd. Utredningen sätter stor tilltro till att turism kan ersätta skogsbruk för att skapa välfärd. Man bortser från att landsbygdsföretagare ofta står på flera ben, varav skogsbruk är ett, samt att skogen ofta är en säkerhet för bankernas utlåning.

Det senaste årets pandemisituation visar hur sårbar besöksnäringen är även för norra Sveriges inland. I bedömningen av besöksnäringens framtid måste en rad faktorer vägas in. Ett stort frågetecken just nu är hur människors resvanor kommer att påverkas av klimatarbetet och vad detta innebär för turistströmmarna.

Kommunstyrelsen

Ks § 97 (forts)

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

I rapporten ”Turistfakta 2020” som tagits fram av Jämtland/Härjedalen Turism framgår att de främsta reseanledningarna för utländska besökare i Jämtland är:

Norrmän:

1. Delta i aktiviteter
2. Shopping
3. Besöka sevärdheter

Övriga utländska besökare:

1. Delta i aktiviteter
2. Besöka sevärdheter
3. Rundresa

Kopplingen till ytterligare skydd av fjällskog framstår i det sammanhanget som mycket otydlig.

När det gäller organiserade aktiviteter i områden som idag är formellt skyddade av staten erfar Krokoms kommun att det inte sällan är betydligt mer komplicerat för företag inom besöksnäringen än vad det är att arrangera aktiviteter på mark som inte är skyddad. Detta gäller inte minst alpin skidåkning och cykelaktiviteter där det i flertalet fall visat sig vara enklare att träffa överenskommelser med berörda markägare utanför skyddade områden, än att hitta lösningar som accepteras av de myndigheter som utövar tillsyn inom ex. naturreservat.

7. Krokoms kommun förordar inte att miljöbalkens kunskapskrav skrivs in i skogsvårdslagen då det innebär en utvidgning av ansvaret för kunskap jämfört med idag. Det är orimligt att enskilda skogsägare ska förväntas ha kunskap på artnivå och, om inte, tvingas bekosta en artinventering före avverkning. Naturhänsyn till vardags måste kunna bedömas på habitatnivå, inte artnivå.
8. Krokoms kommun förordar inte att skogsägaren, enligt förslaget, själv ska avgöra om en avverkning ska anmälas för samråd enligt miljöbalken. Detta minskar inte regelkrånglet utan lägger istället större ansvar på skogsägaren jämfört med när det ansågs fullgjort när man gjort en avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen.

Kommunstyrelsen

Ks § 97 (forts)

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 13 april 2021

Skogsutredningens betänkande ”Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen” (SOU 2020:73)

Förslag som läggs på mötet samt de som yttrar sig

Marie Svensson, V, föreslår att ärendet återremitteras. Remissyttrandet behöver omarbetas på en rad punkter. För att då tvätta remissvaret på egna lösa antaganden samt begära anstånd hos departementet för förlängd svarstid.

Hans Åsling, C, föreslår bifall till grundförslaget.

Niklas Höglund, JVK, föreslår bifall till grundförslaget.

Björn Hammarberg, M, föreslår bifall till grundförslaget.

Kjell Sundholm, KD, föreslår bifall till grundförslaget.

Marie Svensson, V, föreslår avslag till grundförslaget med hänvisning till att man inte ska bygga beslut på lösa antaganden i sin egen argumentation.

Maria Jacobsson, S och Jan Runsten, MP, yttrar sig.

Beslutsgång

Det finns ett förslag, grundförslaget, som föreslår kommunstyrelsen besluta att besvara remissen enligt förslag.

Till det har kommit förslag om att återremittera ärendet samt förslag till avslag till grundförslaget.

Ordförande kommer först att fråga på om ärendet ska avgöras i dag eller återremitteras.

Beslutsgången godkänns.

Efter fråga på om ärendet ska avgöras i dag eller återremitteras finner ordförande att ärendet ska avgöras i dag.

Kommunstyrelsen

Ks § 97 (forts)

Dnr 2021-000062

Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

Efter fråga på grundförslaget, bifall mot avslag finner ordförande att kommunstyrelsen bifaller grundförslaget.

Kopia till

m.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se och
agnetha.alriksson@regeringskansliet.se